

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2022. július 7. *

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – EUMSZ 153. cikk – A munkavállalók védelme – 2003/88/EK irányelv – Munkaidő-szervezés – Éjszakai munka – Kollektív szerződés, amely rendszeresen végzett éjszakai munka tekintetében alacsonyabb mértékű bérpótlékot ír elő, mint alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka tekintetében – Egyenlő bánásmód – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikke – Az uniós jognak az Alapjogi Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében vett végrehajtása”

A C-257/21. és C-258/21. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesarbeitsgericht (szövetségi munkaügyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2021. április 22-én érkezett, 2020. december 9-i határozataival terjesztett elő

a **Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH**

és

L. B. (C-257/21),

R. G. (C-258/21)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: J. Passer tanácselnök, F. Biltgen és M. L. Arastey Sahún (előadó) bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH képviseletében C. Böttger Rechtsanwalt,
- L. B. és R. G. képviseletében R. Buschmann és A. Kapeller Prozessbevollmächtigte,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviselőjében B.-R. Killmann és D. Recchia, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20. cikkének és 51. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket a Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH (a továbbiakban: Coca-Cola) és L. B. (C-257/21. sz. ügy) illetve R. G. (C-258/21. sz. ügy) (a továbbiakban együtt: az érdekeltek) között, az éjszakai munkaórákra egy kollektív szerződés alkalmazásában járó bérpótlék tárgyában fennálló jogvitákban terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) éjjeli munkáról szóló 1990. évi 171. sz. egyezménye (a továbbiakban: az ILO éjjeli munkáról szóló egyezménye) 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az éjjeli munka jellege által megkövetelt, a 4–10. cikkben foglaltakat minimális követelményként magában foglaló különleges intézkedéseket kell tenni az éjjeli munkavállalókra vonatkozóan egészségük megóvása, családi és társadalmi kötelezettségeik teljesítésének segítése, a szakmai fejlődésük lehetőségének biztosítása és megfelelő ellentételezésük érdekében. Hasonló intézkedéseket kell tenni a munka biztonsága és az anyaság védelme érdekében minden éjjeli munkát teljesítő munkavállalóra vonatkozóan”.

- 4 Ezen egyezmény 8. cikke a következőt írja elő:

„Az éjjeli munkavállalók részére munkaidőben, fizetésben vagy hasonló kedvezményekben kifejezett kompenzáció biztosításával kell elismerni az éjjeli munka jellegét”.

Az uniós jog

- 5 A 2003/88 irányelvet az EK 137. cikk (2) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 153. cikk (2) bekezdése) alapján fogadták el.

6 Ezen irányelv (1), (2) és (4)–(6) preambulumbekzdése a következket mondja ki:

„(1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 1993. november 23-i 93/104/EK tanácsi irányelv [HL 1993. L 307., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 197. o.] megállapítja a munkaidő megszervezésével kapcsolatos minimális biztonsági és egészségügyi követelményeket, tekintettel a napi pihenésre, a szünetekre, a heti pihenésre, a maximális heti óraszámra, az éves szabadságra és az éjszakai munka, a váltott mőszakban végzett munka és a munka ütemezésének szempontjaira. A kérdések tisztázása érdekében, az érintett rendelkezéseket egységes szerkezetbe kell foglalni.

(2) A[z EK-]Szerződés 137. cikke rendelkezései értelmében a Közösség támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységét azért, hogy a munkakörnyezet javításával a munkavállalók egészségét és biztonságát védje. A fenti cikk alapján elfogadott irányelvek nem írhatnak elő olyan közigazgatási, pénzügyi és jogi korlátozásokat, amelyek gátolnák a kis- és a közép vállalkozások alapítását és fejlődését.

[...]

(4) A munkavállalók munkahelyi biztonságának, higiéniájának és egészségének javítása olyan cél, amely nem rendelhető alá pusztán gazdasági megfontolásoknak.

(5) Minden munkavállalónak megfelelő tartamú pihenőidő jár. A pihenés fogalmát időegységekben, azaz napokban, órákban és/vagy ezek részeiben kell kifejezni. A közösségi munkavállalók számára biztosítani kell a minimális napi, heti és évi pihenőidőt, valamint a megfelelő szüneteket. E tekintetben szintén szükséges egy maximális határt szabni a heti munkaórák vonatkozásában.

(6) Figyelembe kell venni a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek [ILO] a munkaidő-szervezésre, ideértve az éjszakai munkára vonatkozó elveit”.

7 Az említett irányelv „Az irányelv célja és hatálya” című 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv a minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket állapítja meg a munkaidő megszervezése tekintetében.”

8 Ugyanezen irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét [helyesen: négy hét fizetett] éves szabadság illessen meg a nemzeti jogszabályok és/vagy gyakorlat által megállapított ilyen szabadságra való jogosultság és a szabadság biztosítása [helyesen: és ennek megadása] feltételeinek megfelelően.

(2) Az éves szabadság [helyesen: A fizetett éves szabadság] minimális időtartama nem helyettesíthető annak fejében nyújtott juttatással, a munkaviszony megszűnésének esetét kivéve.”

9 A 2003/88 irányelvnek „Az éjszakai munka időtartama” című 8. cikke kimondja:

„A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy:

- a) az éjszakai munkát végző munkavállalók esetében a rendes munkaórák száma átlagosan ne haladja meg a nyolc órát 24 órás időszakonként;
- b) azok az éjszakai munkát végző munkavállalók, akiknek munkája különös veszéllyel vagy erős fizikai vagy szellemi megterheléssel jár, ne dolgozzanak többet nyolc óránál olyan 24 órás időtartamban, amely során éjszakai munkát végeznek.

A b) pont alkalmazásában a különös veszéllyel vagy erős fizikai vagy szellemi megterheléssel járó munkát nemzeti jogszabály és/vagy gyakorlat, kollektív szerződések vagy a szociális partnerek által kötött megállapodások útján állapítják meg, az éjszakai munka hatásait és veszélyeit figyelembe véve.”

10 Ezen irányelvnek „Az éjszakai munkavállalók egészségügyi vizsgálata és nappali munkára történő áthelyezése” című 9. cikke értelmében:

„(1) „A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy:

- a) az éjszakai munkát végző munkavállalók munkába lépésüket megelőzően és azt követően rendszeresen ingyenes egészségügyi vizsgálaton vegyenek részt;
- b) azokat az éjszakai munkát végző munkavállalókat, akik az éjszakai munkavégzésből eredő egészségügyi problémákkal küzdenek, ha lehetséges, számukra alkalmas nappali munkára helyezték át.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában említett ingyenes egészségügyi vizsgálatot az orvosi titoktartás szabályainak megfelelően kell lefolytatni.

(3) . Az (1) bekezdés a) pontjában említett ingyenes egészségügyi vizsgálat a nemzeti egészségügyi rendszeren belül is elvégezhető”.

11 Az említett irányelvnek „Az éjszakai munkavégzés biztosítékai” című 10. cikke a következőket írja elő:

„A tagállamok az éjszakai munkát végző munkavállalók egyes kategóriáinak munkavégzéséhez bizonyos biztosítékokat fűzhetnek a nemzeti jogszabályok és/vagy gyakorlat feltételei alapján olyan munkavállalók esetében, akiknek biztonságát vagy egészségét az éjszakai munkavégzés veszélyeztetheti”.

12 Ugyanezen irányelvnek az „Éjszakai munkát végző munkavállalók rendszeres alkalmazásáról szóló értesítés” című 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az éjszakai munkát végző munkavállalókat rendszeresen foglalkoztató munkáltató ezt az információt kérésre az illetékes hatóságok tudomására hozza”.

- 13 A 2003/88 irányelv „Biztonság és egészségvédelem” című 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy:

- a) az éjszakai munkát végző munkavállalók és a váltott műszakban dolgozó munkavállalók munkájuk jellegének megfelelő biztonság- és egészségvédelemben részesüljenek;
- b) az éjszakai munkát végző munkavállalók és a váltott műszakban dolgozó munkavállalók biztonság- és egészségvédelmének tekintetében a megfelelő védelmi és megelőzési szolgáltatások vagy eszközök a más munkavállalók számára biztosítottakkal megegyezők, és mindenkor rendelkezésre állnak.”

- 14 Ezen irányelv „Munkaritmus” című 13. cikke értelmében:

„A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a munkát egy bizonyos munkaritmus szerint megszervezni kívánó munkáltató vegye figyelembe azt az általános elvet, hogy a munkát az azt végző emberhez kell igazítani, különösen a monoton munka és az előre megállapított munkaritmus [helyesen: munkaritmusban] való munkavégzés elkerülése érdekében, a tevékenység milyensége, valamint a biztonsági és egészségvédelmi követelmények, különösen a munkaközi szünetek fényében”.

A német jog

- 15 Az 1949. május 23-i Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (a Németországi Szövetségi Köztársaság Alaptörvénye) (BGBl 1949. I, 1. o.) alapügyre alkalmazandó változatának 3. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A törvény előtt minden ember egyenlő.

(2) A férfiak és nők egyenjogúak. Az állam ösztönzi a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód tényleges megvalósítását, és a fennálló hátrányok megszüntetése érdekében jár el.

(3) Senkit sem lehet nemi hovatartozása, származása, faja, nyelve, hazája vagy eredete, meggyőződése, vallási vagy politikai nézetei miatt hátránnyal sújtani vagy előnyben részesíteni. Senkit sem lehet fogyatékosága miatt hátrányos megkülönböztetésben részesíteni”.

- 16 Az 1998. március 24-én létrejött Manteltarifvertrag zwischen dem Verband der Erfrischungsgetränke-Industrie Berlin und Region Ost e.V. und der Gewerkschaft Nahrung-Genuss-Gaststätten Hauptverwaltung (Berlin és a keleti régió üdítőital-ipari szövetsége és az élelmiszeripari, fogyasztási cikk és vendéglátóipari szakszervezet központi irodája között létrejött kollektív szerződés; a továbbiakban: MTV) „Az éjszaka, vasárnapokon és ünnepnapokon végzett munka utáni bérpótlékról szóló 7. §-a (1) és (3) bekezdésében az alábbiak szerint rendelkezik:

(1) Az éjszaka, vasárnapokon és ünnepnapokon végzett munka után a következő bérpótléket kell fizetni:

Túlórák heti 41 órától 25%

Éjszakai túlórák heti 41 órától 50%

Rendszeresen végzett éjszakai munka 1998-tól kezdve 17,5%

Rendszeresen végzett éjszakai munka 1999-től kezdve 40%

Alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka 1998-tól kezdve 40%

Alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka 1999-től kezdve 50%

[...]

(3) A bérpótlékot a kollektív szerződésben előírt teljes díjazás alapján kell kiszámítani”.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 Az érdekeltek éjszakai műszakban dolgoztak a Coca-Cola italipari vállalkozásnál, amely kollektív szerződést kötött a Gewerkschaft Nahrung-Genuss-Gaststättenel (élelmiszeripari, fogyasztási cikk és vendéglátóipari szakszervezet), amelynek értelmében kötik őt az MTV rendelkezései.
- 18 L. B. 2018 decemberétől 2019 júniusáig az MTV értelmében rendszeres éjszakai munkát végzett, amelyért óránként 20%-os bérpótlékban részesült.
- 19 R. G. 2018 decemberében és 2019 januárjában, valamint 2019 márciusától júliusáig az MTV értelmében rendszeresen éjszakai munkát végzett, amely tekintetében óránként 25%-os bérpótlékot kapott.
- 20 Az érdekeltek, mivel úgy ítélték meg, hogy az MTV azáltal, hogy az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka tekintetében magasabb bérpótlékot ír elő, mint a rendszeresen végzett éjszakai munka tekintetében, a Németországi Szövetségi Köztársaság Alaptörvényének 3. §-a, valamint a Charta 20. cikke értelmében vett egyenlő bánásmód elvével ellentétes eltérő bánásmódot vezetett be, mindketten keresetet indítottak a területileg illetékes Arbeitsgericht (munkaügyi bíróság, Németország) előtt, amelyekkel az érintett időszakokra az általuk kapott díjazás és az MTV által az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munkavégzés tekintetében előírt pótlékkal növelt összeg közötti különbséget megfizetését kérték. E tekintetben azt állították, hogy a rendszeresen éjszakai munkát végző személyek érzékelhetően jelentősebb mértékben vannak kitéve egészségkárosodásnak és társadalmi környezetük megzavarásának, mint az éjszaka alkalmi jelleggel dolgozó személyek.
- 21 A Coca-Cola ezzel szemben úgy ítélte meg, hogy az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka sokkal kevésbé gyakori, mint a rendszeresen végzett éjszakai munka, és hogy az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munkára alkalmazandó magasabb bérpótlékot többek között az indokolja, hogy az általában túlmunkát foglal magában. Ezenkívül a rendszeresen végzett éjszakai munka – többek között a szabadságok tekintetében – további juttatásokra jogosít. Az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munkáért járó magasabb bérpótlék nemcsak az ilyen típusú munka kötöttségeinek ellentételezésére irányul, hanem arra is, hogy visszatartsa a munkáltatót attól, hogy munkavállalói igénybevételével azok szabadidejébe és szociális életébe spontán módon beavatkozzon.

- 22 Mivel az érintettek által benyújtott kereseteket az Arbeitsgericht (munkaügyi bíróság) elutasította, fellebbezést nyújtottak be e bíróság ítéletével szemben a Landesarbeitsgericht Berlin-Brandenburghoz (berlin-brandenburgi munkaügyi fellebbviteli bíróság, Németország), amely elismerte jogaikat az érintett időszakok egy része tekintetében, de azokat a többi időszak tekintetében elévültnek nyilvánította.
- 23 A Coca-Cola felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítéletekkel szemben a Bundesarbeitsgerichthez (szövetségi munkaügyi bíróság, Németország), amely a kérdést előterjesztő bíróság.
- 24 E bíróság arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha a jelen ügyben alkalmazandó lenne a Charta, összeegyeztethető-e azzal a kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely az éjszakai munka tekintetében magasabb díjpótlékot ír elő, különösen pedig arra a kérdésre, hogy a rendszeres jelleggel végzett éjszakai munka és az alkalmasszerűen végzett éjszakai munkát érintő, az MTV 7. §-ának (1) bekezdéséből eredő eltérő bánásmód összeegyeztethető-e a Charta 20. cikkével.
- 25 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő, a C-257/21. és a C-258/21. sz. ügyekben azonosan megfogalmazott kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében a munkaidőről szóló 2003/88/EK irányelvet hajtja-e végre valamely kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a nem rendszeres éjszakai munkavégzés esetén magasabb összegű ellentételezést ír elő, mint a rendszeres éjszakai munkavégzés esetén?”

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Összeegyeztethető-e a [Charta] 20. cikkével valamely kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a nem rendszeres éjszakai munkavégzés esetén magasabb összegű ellentételezést ír elő, mint a rendszeres éjszakai munkavégzés esetén, amennyiben az éjszakai munkavégzés egészségi ártalmait mellett a nem rendszeres éjszakai munkavégzés rosszabb tervezhetősége miatti terheket is ellentételezni kívánja?”

A C-257/21. sz. és a C-258/21. sz. ügyek egyesítéséről

- 26 A Bíróság elnöke 2021. május 26-i határozatával az eljárás írásbeli és a szóbeli szakaszának lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából egyesítette a C-257/21. és C-258/21. sz. ügyeket.

Az eljárás szóbeli szakaszának megnyitására irányuló kérelmekről

- 27 A Bíróság Hivatalához 2022. március 10-én, illetve 2022. június 13-án benyújtott levelükben az érdekeltek kérték az eljárás szóbeli szakaszának megnyitását, arra hivatkozva, hogy nem értenek egyet egyrészt az ügyek főtanácsnoki indítvány nélküli elbírálására vonatkozó határozattal, másrészt az Európai Bizottság észrevételeivel.

- 28 E tekintetben rá kell mutatni, hogy eljárási szabályzata 76. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bíróság az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy döntött, hogy mellőzi a tárgyalás tartását, mivel úgy ítélte meg, hogy az eljárás írásbeli szakasza során benyújtott beadványok és észrevételek alapján a határozathozatalhoz elegendő információval rendelkezik.
- 29 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának megnyitását vagy újbóli megnyitását, különösen ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha valamelyik fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, valamint ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg.
- 30 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy véli, hogy minden szükséges információval rendelkezik a kérdést előterjesztő bíróságok kérdéseinek megválaszolásához.
- 31 Következésképpen az érdekelteknek az eljárás szóbeli szakaszának megnyitására irányuló kérelmeit el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 32 A Bizottság azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatatlanok, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság nem bizonyította, hogy a 2003/88 irányelv értelmezése szükséges az alapügyek eldöntéséhez, mivel az előterjesztett kérdések kizárólag a Charta értelmezésére vonatkoznak. Márpedig, mivel e jogviták nem tartoznak a 2003/88 irányelv hatálya alá, nem merül fel a Charta értelmezésének kérdése.
- 33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok között olyan együttműködést hoz létre, amely a feladatmegosztáson alapul, és olyan eszközt jelent, amelynek révén a Bíróság az uniós jog olyan értelmezését nyújtja a nemzeti bíróságok számára, amely az eléjük terjesztett jogviták eldöntéséhez szükséges (2021. november 23-i IS [Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés törvénysértő jellege] ítélet, C-564/19, EU:C:2021:949, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2021. november 23-i IS [Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés törvénysértő jellege] ítélet, C-564/19, EU:C:2021:949, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 35 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel kapcsolatos határozathozatalt, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2021. november 23-i IS [Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés törvénysértő jellege] ítélet, C-564/19, EU:C:2021:949, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből, valamint az előterjesztett kérdések szövegéből kitűnik, hogy a 2003/88 irányelv értelmezése szükséges azon kérdés megválaszolásához, hogy az MTV 7. §-ának (1) bekezdése a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtja-e ezt az irányelvet.
- 37 E körülmények között a Bizottság által előadott érvek, amelyek a 2003/88 irányelv értelmezésére, tehát az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek érdemi vizsgálatára vonatkoznak, nem dönthetik meg a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések relevanciájára vonatkozó vélelmet (lásd analógia útján: 2020. október 22-i Sportingbet és Internet Opportunity Entertainment ítélet, C-275/19, EU:C:2020:856, 36. pont).
- 38 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az első kérdésről

- 39 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a 2003/88 irányelvet hajtja-e végre egy kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a rendszeresen végzett éjszakai munka tekintetében meghatározottnál magasabb bérpótlékot ír elő az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka tekintetében.
- 40 A Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre, és az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az „uniós jog végrehajtásának” e rendelkezés értelmében vett fogalma az uniós jogi aktus és a szóban forgó nemzeti intézkedés közötti – az érintett területek egymáshoz való közelségét vagy az egyik területnek a másikkal gyakorolt közvetett hatásait meghaladó – kapcsolat fennállását feltételezi, a Bíróság által meghatározott értékelési szempontokra figyelemmel (2021. október 28-i Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo ítélet, C-319/19, EU:C:2021:883, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Ezzel összefüggésben a Bíróság többek között megállapította, hogy amiatt nem lehet az uniós alapvető jogokat valamely nemzeti szabályozásra alkalmazni, hogy az érintett területen meglévő uniós rendelkezések nem írtak elő semmiféle kötelezettséget a tagállamokra nézve az adott helyzet tekintetében. Ennélfogva önmagában az a tény, hogy valamely nemzeti intézkedés olyan területhez tartozik, amelyen az Európai Unió hatáskörökkel rendelkezik, nem vonhatja azt az uniós jog hatálya alá, és következésképpen nem vonhatja maga után a Charta alkalmazhatóságát (2021. október 14-i INSS [Élettársi kapcsolaton alapuló özvegyi nyugdíj] ítélet, C-244/20, nem tették közzé, EU:C:2021:854, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy amennyiben az érintett területen meglévő uniós rendelkezések nem szabályoznak valamely aspektust és nem írnak elő semmiféle különös kötelezettséget a tagállamokra nézve egy adott helyzet tekintetében, a tagállam által ezen

aspektus tekintetében hozott nemzeti szabályozás a Charta alkalmazási körén kívül esik, és az érintett helyzet nem értékelhető ez utóbbi rendelkezései szempontjából (2019. november 19-i TSN és AKT ítélet, C-609/17 és C-610/17, EU:C:2019:981, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 43 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a 2003/88 irányelv szabályozza-e az alapügy tárgyát képező, a munkavállalókat az éjszakai munkára tekintettel megillető bérpótlékot, és különös kötelezettséget ír-e elő az ilyen helyzetekre.
- 44 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság lényegében úgy véli, hogy az MTV 7. §-ának (1) bekezdése tartozhat egyrészt a 2003/88 irányelv 8–13. cikkének, másrészt pedig az ILO éjjeli munkáról szóló egyezménye 3. cikke (1) bekezdésének és 8. cikkének az ezen irányelv (6) preambulumbekendésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdésének hatálya alá.
- 45 Márpedig először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/88 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt fizetett éves szabadságra vonatkozó különös eset kivételével ezen irányelv mindössze a munkaidő-szervezés egyes szempontjainak szabályozására terjed ki, a munkavállalók biztonságának és egészségének védelme biztosítása érdekében, és így főszabály szerint nem alkalmazandó a munkavállalók díjazására (lásd ebben az értelemben: 2021. március 9-i Radiotelevizija Slovenija [Mindentől távol eső helyen töltött készenléti időszak] ítélet, C-344/19, EU:C:2021:182, 57. pont; 2021. március 9-i Stadt Offenbach am Main [Tűzoltó készenléti ideje] ítélet, C-580/19, EU:C:2021:183, 56. pont).
- 46 Ugyanis, amint az mind a 2003/88 irányelv jogalapját jelentő EK 137. cikkből (jelenleg EUMSZ 153. cikk), mind az irányelv (1), (2), (4) és (5) preambulumbekendéséből, illetve 1. cikkének (1) bekezdéséből következik, az irányelv célja az, hogy a munkavállalók élet- és munkakörülményeinek javítása érdekében, a nemzeti jogszabályok munkaidő tartamát szabályozó rendelkezéseinek közelítésével megállapítsa a minimális követelményeket (lásd ebben az értelemben: 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet, C-147/17, EU:C:2018:926, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Egyébiránt az EUMSZ 153. cikk, (5) bekezdésének megfelelően, nem alkalmazandó a díjazásra, az egyesülési jogra, a sztrájkjogra vagy a kizárás jogára. E kivételt az indokolja, hogy a bérszintek meghatározása nemzeti szinten a szociális partnerek szerződési szabadsága körébe, illetve a tagállamok hatáskörébe tartozik e tárgy körben. E körülményekre tekintettel a közösségi jog jelenlegi állapotában célszerűnek tűnt kizárni az EK 136. és azt követő cikkei (jelenleg EUMSZ 151. cikk és azt követő cikkek) alapján vett harmonizációból a bérszintek meghatározását (2008. április 15-i Impact ítélet, C-268/06, EU:C:2008:223, 123. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 Kétségtelen, hogy a 2003/88 irányelv 8–13. cikke az éjszakai munkára vonatkozik. E cikkek azonban csak az éjszakai munka időtartamára és ritmusára (ezen irányelv 8. és 13. cikke), az éjszakai munkavállalók egészségének és biztonságának védelmére (az említett irányelv 9., 10. és 12. cikke), valamint az illetékes hatóságok értesítésére (ugyanezen irányelv 11. cikke) vonatkoznak. Az említett cikkek tehát nem szabályozzák a munkavállalók éjszakai munkáért járó díjazását, következésképpen nem írnak elő semmilyen különös kötelezettséget a tagállamokra nézve az alapügyben szereplő helyzetekben.

- 49 Másodszor meg kell állapítani, hogy az ILO éjjeli munkáról szóló egyezménye 3. cikkének (1) bekezdése és 8. cikke – a 2003/88 irányelv (6) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezve – az uniós jog értelmében nem ír elő különös kötelezettségeket a tagállamok számára a munkavállalók éjszakai munkáért járó bérpótlékát illetően.
- 50 Kétségtelen, hogy az ILO éjjeli munkáról szóló egyezménye 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az éjjeli munka jellege által megkövetelt különleges intézkedéseket kell tenni az éjjeli munkavállalók javára, ideértve azt is, hogy számukra megfelelő ellentételezést biztosítanak, míg e megállapodás 8. cikke úgy rendelkezik, hogy az éjjeli munkavállalók részére munkaidőben, fizetésben vagy hasonló kedvezményekben kifejezett kompenzáció biztosításával kell elismerni az éjjeli munka jellegét.
- 51 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy mivel az Unió nem ratifikálta az említett egyezményt, az önmagában nem rendelkezik jogilag kötelező erővel az uniós jogrendben, és a 2003/88 rendelet (6) preambulumbekkezdése sem fűz kötelező hatályt az említett egyezményhez (lásd analógia útján: 2015. szeptember 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Bizottság ítélet, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 64. pont).
- 52 Következésképpen az alapügy tárgyát képező, éjszakai munkáért járó, az MTV 7. §-ának (1) bekezdésében előírt bérpótlék nem tartozik a 2003/88 irányelv hatálya alá, és nem tekinthető úgy, mint amely a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre.
- 53 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy egy kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a rendszeresen végzett éjszakai munka tekintetében meghatározottnál magasabb bérpótlékot ír elő az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka tekintetében, nem a 2003/88 irányelvet hajtja végre a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében.

A második kérdéstről

- 54 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

Egy kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a rendszeresen végzett éjszakai munka tekintetében meghatározottnál magasabb bérpótlékot ír elő az alkalmi jelleggel végzett éjszakai munka tekintetében, nem a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet hajtja végre az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikkének (1) bekezdése értelmében.

Alíráások